

การพัฒนาแบบแผนการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน

THE DEVELOPMENT OF ANTY-DRUG ACTIVITIES MODEL FOR MATTHAYOMSUKSA STUDENTS

ณัฐวุฒิ ประมอญ อุษา คงทอง บุญเรือง ศรีเหรียญ และ กาญจนา สุจินะพงษ์
Nattawut Pramong , Usa Kongthong , Bunrueng Sreharun
and Kanchana Sujieenapong

หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของปัญหาเสพติดในกลุ่มนักเรียนและพัฒนาแบบแผนกิจกรรมด้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 357 คน และวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้างเชิงเส้น

ผลการวิจัย พบว่า

องค์ประกอบด้านปัจจัยเชิงสาเหตุการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน ประกอบด้วย 1.1 ปัจจัยด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient) 1.2 ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) 1.3 ปัจจัยด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและการกล้าเผชิญวิกฤต (Adversity Quotient) 1.4 ปัจจัยด้านครอบครัว (Family) 1.5 ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social and Environment) 1.6 ปัจจัยด้านโรงเรียน (School) และ 1.7 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน (Behavior) โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.11 - 4.32 ประกอบด้วย ด้านสติปัญญา โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.89 ถึง 2.83 ด้านความฉลาดทางอารมณ์ โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 1.89 ถึง 2.42 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและการกล้าเผชิญวิกฤต โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 1.96 ถึง 2.60 ด้านครอบครัว โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 1.82

ถึง 2.50 ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 2.04 ถึง 2.74 ด้านโรงเรียน โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.92 ถึง 2.29 และด้านพฤติกรรมการศึกษาเสพติดในกลุ่มนักเรียน โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.48 ถึง 1.43 และปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการศึกษาเสพติดในกลุ่มนักเรียน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 328.29; $p=0.37763$ ท้องศาอิสระเท่ากับ 321 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.94 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.92 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.008 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการศึกษาเสพติดของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.94 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบาย ความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมการศึกษาเสพติดของนักเรียน ได้ร้อยละ 94

ABSTRACT

The objectives of this research was to study the drug behavior of matthayomsuksa students and factors affecting the drug behavior of matthayomsuksa students; 357 sample of matthayomsuksa students 1 academic year 2012 with questionnaire. Analysis was made on causal relationship model and its to the empirical data, using the Linear Structural Relationship technique.

The research findings were as follows:

The components of the drug behavior of matthayomsuksa students comprise 1.1) Intelligence Quotient, 1.2) Emotional Quotient, 1.3) Adversity Quotient, 1.4) Family, 1.5) Social and Environment, 1.6) School and 1.7) Drug behavior. The model demonstrated good fit to the empirical data, with factor loadings ranged between 0.48 and 2.83. Factors affecting the Drug behavior of matthayomsuksa students are Intelligence Quotient, with good fit to the empirical data, facto loadings ranged between 0.89 and 2.83;

Emotional Quotient, with good fit to the empirical data, factor loadings ranged between 1.89 and 2.42; Adversity Quotient, with good fit to the empirical data, factor loadings ranged between 1.96 and 2.60; Family, with good fit to the empirical data, factor loadings ranged between 1.82 and 2.50; Social and Environment, with good fit to the empirical data, loading factors ranged between 2.04 and 2.74. School, with good fit to the empirical data, loading factors ranged between 0.92 and 2.29 and Drug behavior, with good fit to the empirical data, loading factors ranged between 0.48 and 1.43 and The Drug behavior of students, the model demonstrated good fit to the empirical data, with factor loadings ranged between 0.48 and 2.83. The Factors affecting of Drug behavior of students and the model demonstrated good fit data with Chi-square=328.29, df =321, P-value=0.37763, GFI=0.94, AGFI=0.92, CFI=1.00 RMSEA=0.008 and R-SQUARE of predicted the Drug behavior of Matthayomsuksa students is 0.94, the result available to describe the variable in the model, the variable error of Drug behavior of students is equal to 94 percents.

คำสำคัญ

กิจกรรมด้านยาเสพติด การพัฒนารูปแบบ

ความสำคัญของปัญหา

ยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญของประเทศไทย และประเทศต่างๆ ทั่วโลก สำหรับประเทศไทยความรุนแรงของปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับที่ได้รับการกล่าวถึงในการประชุมสัมมนาระหว่างประเทศเสมอๆ ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิตยาเสพติด เป็นตลาดสินค้า และแหล่งที่จะนำยาเสพติดต่อไปยังประเทศอื่นๆ นับวันปัญหายาเสพติดได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น(www.oncb.go.th/c2-statistic) โดยเฉพาะกับกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติจากการประมาณจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด โดยสำนักวิจัย เอแบค เค เอส ซี อินเทอร์เน็ตโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปี 2553 สรุปผลการศึกษาของโครงการ Child Watch สามารถประมาณการได้ว่าในจำนวนกลุ่มเด็กอายุ 7-19 ปีจำนวนประมาณ 12 ล้านคน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงในการเป็นผู้เสพ

รายใหม่สูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ มีถึงร้อยละ 43 ที่เป็นกลุ่มที่เสี่ยงสูง ขณะเดียวกันศูนย์วิจัยความสุขชุมชนมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่ได้ทำการสำรวจเมื่อเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2553 ประมาณการว่ามีเด็กนักเรียน/นักศึกษาใช้ยาเสพติดจำนวนถึง 711,556 คน นักเรียน นักศึกษาที่ติด/ใช้ ยาเสพติดจำนวน 374,653 (สำนักงาน ป.ป.ส. 2554) โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 15-19 ปีและอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่พบแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งที่อยู่นอกระบบการศึกษาและในระบบการศึกษาเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกระบวนการป้องกันจำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างครอบคลุมและเข้มข้นซึ่งนักเรียนนักศึกษาที่ติดยาเสพติดมักจะกระทำความผิดทางกฎหมายร่วมกันด้วย โดยคาดการณ์ว่าในปี 2554-2555 จำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดน่าจะมีประมาณไม่ต่ำกว่า 150,000 คน และจำนวนผู้เข้ารับการรักษาจะไม่ต่ำกว่า 200,000 คน และจากข้อมูลสถิติการจับกุมผู้ต้องหาคดียาเสพติดและสถิติจำนวนผู้เข้ารับการรักษาประมาณการว่าจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในปี 2554 - 2555 น่าจะมีประมาณ 1,400,000 คน และ 1,700,000 คน ตามลำดับ ซึ่งสถานการณ์ยาเสพติดและแนวโน้มของปัญหาประกอบการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ได้มีความรุนแรงที่นับวันจะยิ่งทวีเพิ่มมากขึ้น

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบกิจกรรมป้องกันยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เยาวชนพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นที่ช่วยให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ และด้านทานสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติด ทักษะชีวิตเหล่านี้รวมถึงทักษะในการสร้างสำนึกในคุณค่าของตนเองตลอดถึงคุณธรรมจริยธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลด้วยโดยมุ่งหวังให้เยาวชนของชาติเจริญเติบโตเป็นดั่งเมล็ดพันธุ์ของชาติที่มีความมั่งคั่งอย่างมีคุณค่าและสร้างสรรค์สังคมให้มีความน่าอยู่ตลอดทั้งการพัฒนาสังคมแห่งปัญญาอย่างยั่งยืนสืบไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

มีปัจจัยและสาเหตุใดบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 รวมทั้งสิ้น 4,317 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 357 คน โดยการเทียบสัดส่วนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป ของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) แล้วทำการแบ่งชั้นแบบบัญญัติไตรยางค์ ตามโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จากนั้น ทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน แบบสอบถามฉบับนี้ มีคุณภาพความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และคำนวณค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน

ผลการวิจัย

ปัจจัยด้านบุคคล

1. ผลการวิเคราะห์ค่าโมเดลปัจจัยแฝงด้านความฉลาดทางสติปัญญา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 0.22; $p=0.63663$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 1 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.0000 แสดงว่า โมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า ปัจจัยแฝงด้านความฉลาดทางสติปัญญา ทั้ง 4 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.89 ถึง 2.83 เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดด้านสติปัญญา

เท่ากับ 2.83 รองลงมาด้านมโนทัศน์เกี่ยวกับยาเสพติดเท่ากับ 2.72 ด้านเหตุผลเท่ากับ 2.59 และน้อยที่สุดด้านมิติสัมพันธ์เท่ากับ 0.89

2. ผลการวิเคราะห์ค่าโมเดลปัจจัยแฝงด้านความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 0.00; $p=1.00000$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 0 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.0000 แสดงว่า โมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า ปัจจัยแฝงด้านความฉลาดทางอารมณ์ ทั้ง 6 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 1.89 ถึง 2.37 เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดด้านความก้าวร้าวเท่ากับ 2.37 รองลงมาด้านความวิตกกังวลเท่ากับ 2.42 ด้านความเชื่อมั่นในตนเองเท่ากับ 2.41 ด้านความเครียดเท่ากับ 2.17 ด้านการควบคุมตนเองเท่ากับ 1.99 และน้อยที่สุดด้านทักษะชีวิตเท่ากับ 1.89

3. ผลการวิเคราะห์ค่าโมเดลปัจจัยแฝงด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและการกล้าเผชิญวิกฤต พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 1.67; $p=0.64315$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.0000 แสดงว่า โมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า ปัจจัยแฝงด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและการกล้าเผชิญวิกฤต ทั้ง 5 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 1.96 ถึง 2.60 เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดด้านความพากเพียรพยายามเท่ากับ 2.60 รองลงมาด้านความเข้มแข็งทางจิตใจเท่ากับ 2.50 ด้านความกล้าหาญเท่ากับ 2.43 ด้านการเผชิญความยากลำบากเท่ากับ 2.30 และน้อยที่สุดด้านความอดทนเท่ากับ 1.96

ปัจจัยด้านครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ค่าโมเดลปัจจัยแฝงด้านครอบครัว พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 0.00; $p=1.00000$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 0 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.0000 แสดงว่า โมเดล มีความสอดคล้องกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า ปัจจัยแฝงด้านครอบครัวทั้ง 3 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 1.82 ถึง 2.50 เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดด้านสัมพันธภาพในครอบครัว เท่ากับ 2.50 รองลงมาด้านการดูแลสุขภาพเท่ากับ 2.42 และน้อยที่สุดด้านการอบรมเลี้ยงดูเท่ากับ 1.82

ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

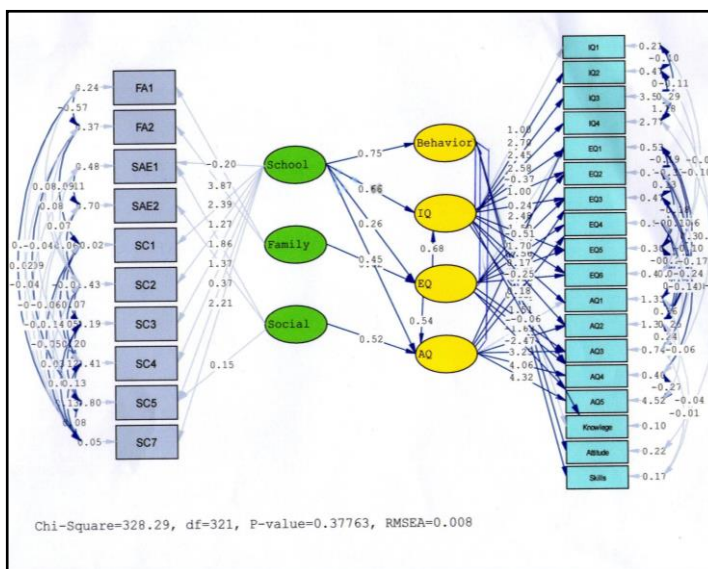
การวิเคราะห์ค่าโมเดลปัจจัยแฝงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 0.00; $p=1.00000$ ท้องศาอิสระเท่ากับ 0 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.0000 แสดงว่า โมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า ปัจจัยแฝงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 2.04 ถึง 2.74 เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดด้านการสนับสนุนจากเพื่อนเท่ากับ 2.74 รองลงมาด้านแหล่งอบายมุขเท่ากับ 2.68 และน้อยที่สุดด้านช่องทางประชาสัมพันธ์เท่ากับ 2.04

ปัจจัยด้านโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าโมเดลปัจจัยแฝงด้านโรงเรียน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 3.14; $p=0.36983$ ท้องศาอิสระเท่ากับ 3 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.0120 แสดงว่า โมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า ปัจจัยแฝงด้านโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.92 ถึง 2.29 เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยจากมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเท่ากับ 2.29 รองลงมาด้านความเหมาะสมของหลักสูตรเท่ากับ 2.18 ด้านการดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเท่ากับ 1.99 ด้านความตระหนักของครูและผู้บริหารที่มีต่อปัญหาเสพติดเท่ากับ 1.97 ด้านบรรยากาศในโรงเรียนเท่ากับ 1.79 และน้อยที่สุดด้านความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียนเท่ากับ 0.92

ผลการวิเคราะห์ค่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 328.29 ค่า p-value เท่ากับ 0.37763 ท็องศาอิสระเท่ากับ 321 ค่า CFI เท่ากับ 1.000 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.008 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.94 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบาย ความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียน ได้ร้อยละ 94 เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลที่ส่งผลต่อตัวแปรพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียน พบว่า ตัวแปรแฝงพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียน ไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรแฝงทุกตัว

ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางตรงในตัวแปรแฝงแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อตัวแปรแฝงพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียนมีตัวแปรเดียวเท่ากับ 0.75 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางอ้อมในตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน ผ่านตัวแปรแฝงปัจจัยทางด้านสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถในการแก้ปัญหาและการกล้าเผชิญวิกฤตต่อตัวแปรแฝงพฤติกรรมการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว และสังคมสิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพลทางอ้อม ผ่านตัวแปรแฝงด้านสติปัญญาต่อตัวแปรพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถในการแก้ปัญหาและการกล้าเผชิญวิกฤตต่อพฤติกรรมการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของการติดยาเสพติด

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนพบว่าปัจจัยด้านโรงเรียนมีความสำคัญมากที่สุดที่น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.75 ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย คือ ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านบรรยากาศในโรงเรียน ด้านความตระหนักของครูและผู้บริหารที่มีต่อปัญหาเสพติด ด้านการดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และด้านความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยปัจจัยเชิงสาเหตุดังกล่าวเป็นหัวใจสำคัญของการนำไปสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนให้สอดคล้องกับข้อค้นพบดังกล่าวต่อไป

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของแลนด์ และคณะ (Land, 1984) ได้ศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเพื่อติดตามดูพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4 พบว่า กลุ่มนักเรียนมีอิทธิพลต่อความนึกคิดของเด็ก ศุภร ชินะเกตุ (2553) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ

พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประภาศรี ทรัพย์ธนบุรณ์ (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และปัจจัยทางสังคมพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมป้องกันสารเสพติดอยู่ในระดับดี พิสมัย กอบบุญทวี (2546) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดอยู่ใน ระดับต่ำ ทิพวรรณ ขาวใส (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ 1 และ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาบ้าอยู่ในระดับดี

2. ปัจจัยด้านบุคคล

2.1 ความฉลาดทางสติปัญญา จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความฉลาดทางสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบย่อยด้านการควบคุมตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, อ้างถึงในนงนุช โรจนเลิศ, 2533) ที่กล่าวว่า การควบคุมตนเอง เป็นความสามารถในการกำหนดตนเองในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำ ให้เป็นไปในทางที่ต้องการ ไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหา หรือความขัดแย้งในใจ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกกระทำ การควบคุมอารมณ์ การควบคุมความคิด การยับยั้งใจในสิ่งชั่วร้าย เป็นต้น

2.2 ความฉลาดทางอารมณ์ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบย่อยด้านทักษะชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคนเพื่อป้องกันการติดยาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2542) กล่าวว่าต้องมุ่งพัฒนาทักษะสำหรับตนเองและสังคมแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และกรมสุขภาพจิต (2543) กล่าวถึงแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันการพึ่งยาเสพติดแก่นักเรียนไว้ว่าต้องพัฒนาทักษะส่วนตนและทักษะสังคมแก่นักเรียน ควบคู่กันไปตลอดชีวิต เพราะมนุษย์ต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นตลอดเวลา ดังนั้นการพัฒนาทักษะส่วนตนและทักษะสังคม จึง

จำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดความสันทัดในการติดต่อกับบุคคลอื่น การแก้ปัญหา การสื่อความหมาย เพราะองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาให้บุคคลได้

2.3 ทางด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและการกล้าเผชิญวิกฤต จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบย่อยด้านการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการรับรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก การรับรู้มากที่สุด คือการติดยาเสพติดทำให้เสียสุขภาพ ส่วนการรับรู้ที่น้อยที่สุดคือรู้ว่าสามารถหาซื้อยาเสพติดได้จากที่ไหน สิ่งล่อใจที่เด็กได้รู้เห็นจากสื่อมวลชนและสังคม สอดคล้องกับหลักการสำคัญในการป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2542) ระบุว่า การให้ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับข้อเท็จจริงความรู้เกี่ยวกับยา และผลการใช้นั้น จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการใช้ยาเสพติดของนักเรียน และสุจิต ลั่นซ้าย (2544) กล่าวว่าความสามารถที่จะหาสารเสพติดได้ (Availability) トラบใดที่สามารถหาซื้อสารเสพติดจากใคร ที่ไหน เมื่อไรก็ได้ การแพร่ระบาดของยาเสพติด ก็ sẽ แดกตัวออกไปอย่างรวดเร็ว ปริมาณสารเสพติด เนื่องจากมีปริมาณสารเสพติดอีกจำนวนมากที่รอดพ้นไป จากการสกัดกั้นปราบปรามและจับกุมของเจ้าหน้าที่ และพร้อมที่จะกระจายสู่กลุ่มผู้เสพสารเสพติด

3. ปัจจัยด้านครอบครัว

3.1 ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว จากการศึกษาพบว่านักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับหลักการสำคัญในการป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2542) ที่ระบุว่า การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว โดยใครมีเรื่องอะไร มีความรู้สึกอย่างไร หรือมีปัญหาอะไรก็นำมาเล่าสู่กันฟัง ปรึกษาหารือกัน พูดจาสนทนากันด้วยความรักความห่วงใย และร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา รู้จักการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน จะช่วยขจัดปัญหาต่างๆ ทั้งในด้านส่วนตัว ครอบครัว และสังคมได้มาก

3.2 การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว จากการศึกษาพบว่านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของสุจิต ลั่นซ้าย (2544) ที่ได้กล่าวถึงการแสดงออกของพฤติกรรมมนุษย์ที่เกี่ยวกับสารเสพติดว่าเกิดจากหลายสาเหตุ (Multi Cause) และการอบรมเลี้ยงดู (Socialization) ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงดูแบบปกป้อง หรือควบคุมมากเกินไปก็อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรมด้านสารเสพติด

4. ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.1 การรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด จากการศึกษาพบว่านักเรียนรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของสுகิต ลั่นซ้าย (2544) ที่กล่าวว่าสังคมการสื่อสารข้อมูลสมบูรณ์แบบ (Mobile Information Society) ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้โดยไร้ขีดจำกัด สื่อประเภทต่างๆ ได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมด้านสารเสพติด

4.2 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน จากการศึกษาพบว่านักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับปริญพัชรา ชัยรัตน์ (2546) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เยาวชน ตลอดจนผู้คนวัยอื่นๆ หันไปเสพยาเสพติดมีสาเหตุจากการถูกชักชวน เยาวชนส่วนใหญ่มีสถานการณ์ต้องดาร์อยู่ร่วมกัน ต้องการได้รับการยกย่อง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่คณะ ฉะนั้นเพื่อนฝูงชักชวนให้ลองย้อมขัดไม่ได้ ทำให้เยาวชนต้องยอมใช้ยาเสพติดตามการชักชวนของเพื่อน ซึ่งมีหลักฐานสนับสนุนแน่ชัด โดยผลจากการศึกษาวิจัยของทางราชการ พบว่าเยาวชนติดยาเสพติดเพราะถูกเพื่อนชักชวนมีถึง 77% ประกอบกับเยาวชนวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง จึงง่ายต่อการชักชวนมากขึ้น

5. ปัจจัยด้านโรงเรียน

การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน จากการศึกษาพบว่านักเรียนได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจไฟ สัมฤทธิ์ของแม็กแคลแลนด์ (อ้างถึงใน นพมาศ อีระเวคิน, 2539) กล่าวว่าแรงจูงใจภายนอก ได้แก่สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและบรรยากาศของโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนมากขึ้น เช่น ระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ไม่เข้มงวดเกินไป การป้องกันปัญหาเสพติดโดยแรงจูงใจภายนอก คือการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้นักเรียน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน สภาพแวดล้อมเหล่านี้ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณีในทางทฤษฎีเรียกว่า วัฒนธรรมในโรงเรียน หากมีการจัดบรรยากาศให้ร่มรื่นทั้งในห้องเรียน บริเวณโรงเรียน ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณีที่ถูกต้องแก่นักเรียนก็จะสามารถป้องกันปัญหาเสพติดในโรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาหาเสพติดมีปัจจัยอื่นในทางสังคมหรือมี ปัญหาทางสังคมอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องเชื่อมโยง บางครั้งปัญหาอื่นก่อให้เกิดปัญหาหา เสพติด เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ยั่วๆ ฯลฯ ใน ขณะเดียวกันปัญหาหาเสพติดเองก็เป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะต่อชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาโรคติดต่อ ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาหา เสพติดที่จะประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงและยั่งยืนนั้น จะพิจารณาแก้ไขเฉพาะปัญหาหา เสพติดอย่างเดียวไม่ได้ ควรมีการศึกษาวิจัยด้านปัจจัยการสนับสนุน กำลังพล งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ วิชาความรู้ และการติดตามประเมินผล เป็นต้น

2. ควรศึกษาวิจัยงานด้านเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานและแก้ไขปัญหาหาเสพติด ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2543). **สุขภาพจิตด้วยอีคิว**. นนทบุรี : วงศ์กลมโปรดักชั่น การพิมพ์ .
- นงนุช โรจนเลิศ. (2553). **การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของ นักเรียนวัยรุ่น**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- นพมาศ ชีระเวคิน. (2539). **จิตวิทยาสังคมกับชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประกาศรี ทรัพย์ธนบูรณ์. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพยาเสพติด ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา มหา วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีพัชรา ชัยรัตน์. (2546). **รายงานวิจัยเรื่องปฏิกิริยาของครอบครัวและชุมชนที่มีผล ต่อผู้ติดยาเสพติด**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ทิพวรรณ ขาวใส. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าของ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสามัญศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1**

และ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิสมัย กอบบุญวดี. (2546). พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ศุภร ชินะเกตุ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุคิด ลั่นซ้าย. (2544). เอกสารประกอบการสัมมนายุทธศาสตร์เชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: CURS ภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2542). แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. วารสารสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 11(4): 12-15

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2554). แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.

Krejcie & Morgan. (1962). *Counseling Reading in Theory and Practice*. New York: Holt Rinehart and Winston Inc.

Land. (1984). *Adolescence's behavior*. International Edition: McGraw-Hill.